

ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ O PRETHODNOM VREDNOVANJU

Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje
od 2021.-2027.

Veljača, 2023.

SADRŽAJ

1. SAŽETAK.....	3
2. UVOD.....	5
3. KONTEKST VREDNOVANJA	7
4. METODOLOŠKI PRISTUP	9
5. OPIS PLANA RAZVOJA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE.....	13
6. ODGOVORI NA EVALUACIJSKA PITANJA.....	19
6.1. OCJENA ANALIZE STANJA	19
6.2. OCJENA SWOT ANALIZE.....	20
6.3. OCJENA STRATEGIJE	21
6.3.1. OCJENA VIZIJE.....	23
6.3.2. OCJENA VANJSKE USKLAĐENOSTI	24
6.3.3. OCJENA UNUTARNJE USKLAĐENOSTI	24
6.4. OCJENA JEDNAKOSTI	25
7. ZAKLJUČAK I PREPORUKE	26

1. SAŽETAK

Postupak vrednovanja Plana razvoja Varaždinske županije pokrenut je donošenjem Odluke o početku vrednovanja u rujnu 2022. godine, a slijedilo je donošenje Odluke o osnivanju Tima za prethodno vrednovanja koja je donesena u studenom 2022. godine.

Tijekom postupka prethodnog vrednovanja izrađena su 2 privremena izvješća u kojima su definirane preporuke za doradu Analize stanja, SWOT analize i Strateškog okvira, s ciljem unaprjeđenja kvalitete dokumenta u fazi izrade. Preporuke identificirane od strane nezavisnih evaluatora su razmotrene, usvojene i implementirane u Plan razvoja, dok su za preporuke koje nisu usvojene pružena odgovarajuća obrazloženja razloga njihovog neprihvatanja. Doradom i unaprjeđenjem kvalitete planskog dokumenta ostvareni preduvjeti za realizaciju vizije kojom se Varaždinske županije prepoznaje kao pametna, zelena i zdrava županija.

Neke od najvažnijih opažanja u procesu vrednovanja ističemo sljedeće:

- Analiza stanja je detaljno opisana i pokrijepljena relevantnim izvorima. Kod procjene stanja uzeti su u obzir analize i zaključci prethodnih istraživanja, strateška izvješća, projekti u provedbi i drugi dostupni dokumenti. Istraživanje za analizu trenutnog stanja Varaždinske županije provedeno je u intenzivnoj suradnji s Partnerskim vijećem i Radnim skupinama (za gospodarstvo, infrastrukturu i prostorno uređenje, obrazovanje i sport, poljoprivredu i zaštitu okoliša, turizam i kulturu, zdravstvo i socijalnu skrb). Partnerstvo i participativni pristup doprinijelo je prepoznavanju razvojnih prioriteta različitih dionika, stvaranju mogućnosti za poticanje i ubrzanje društveno-gospodarskog razvoja i uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba dionika regionalnog razvoja. SWOT analiza razrađena je u 9 tablica/tematskih područja u dokumentu Analiza stanja, a koje su sažete u 4 tablice/tematska područja u Planu razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Snage i slabosti definirani su kao zaključci koji su u potpunosti opravdani raspoloživim dokazima. Identificirani nalazi jasno su raspoređeni u odgovarajuće skupine te ne postoje proturječni nalazi prema područjima SWOT analize.
- Vizija željenog stanja u 2027. godini bi trebala biti sažeta, jednostavna, precizna, provediva i ambiciozna kako bi mobilizirala ključne dionike i građane za sudjelovanje u postizanju iste. Varaždinska županija odabrala je sveobuhvatnu, opširnu i sintaktički složenu viziju koja glasi: „Varaždinska županija je u 2027. godini pametna i kreativna regija snažnog gospodarstva koja osigurava obrazovanje dostupno svima, te čuva i njeguje svoju baštinu, zelena i održiva regija koja osigurava zdrav okoliš i hranu te energetska sigurnost, zdrava, aktivna i uključiva regija koja brine za dobrobit svojih stanovnika.“
- Strategija, tj. strateški okvir proizlazi iz snaga, slabosti, potencijala i prijatni Varaždinske županije koji su opisani u analizi stanja, a temelje se na pouzdanim podacima prikupljenim iz službenih izvora te na temelju informacija dostavljenih od strane Partnerskog vijeća i radnih skupina. Ciljevi i mjere izravno pridonose rješavanju značajnih lokalnih i županijskih izazova kao npr. pad ukupnog broja stanovnika, visok udio starog stanovništva, slaba prometna povezanost, niži stupanj razvijenosti i kvalitete života, nedostatak osnovne komunalne infrastrukture, ali su ujedno usmjerene i na iskorištavanje prepoznatih potencijala kao npr. razvoj aktivnog turizma, razvoj ekološke poljoprivrede i dr. Ciljevi i prioriteta su komplementarni te zajedno doprinose viziji razvoja i razvojnim prioritetima:

razvoju gospodarstva, povećanju kvalitete života građana te zaštiti okoliša. Također, ciljevi su uglavnom međusobno neovisni te se ne preklapaju na sadržajnoj razini, a sinergija ciljeva je jasno izražena.

Projekti su povezani s mjerama i ciljevima, a svaki pojedini projekt pridonosi ostvarenju određenog pokazatelja ishoda, a time i ostvarenju posebnih ciljeva. Projekata od strateškog značaja ima 20 te su različite razine obuhvata i utjecaja.

Svi dijelovi strateškog okvira međusobno su povezani i komplementarni. Mjere i projekti su u potpunosti realistični te je izgledno da će se provesti u zadanom razdoblju.

- Plan razvoja Varaždinske županije usklađen je sa sektorskim županijskim/nacionalnim strategijama i relevantnim strategijama Europske unije, čime je ostvarena visoka razina vanjske koherentnosti.
- Strateški okvir uključuje raznolike aktivnosti koje pružaju potporu ranjivim i marginaliziranim skupinama te promiču jednake mogućnosti za sve stanovnike, neovisno o spolu, rasnom ili etničkom podrijetlu, vjeri ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili seksualnoj orijentaciji.

Tijekom postupka prethodnog vrednovanja nezavisni stručni evaluatori MARA d.o.o. ostvarili su kvalitetnu suradnju s predstavnicima Varaždinske te je postupak prethodnog vrednovanja proveden na iterativan način.

2. UVOD

U skladu s člankom 48. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 14/2014, 123/2017, 118/2018) planski dokumenti politike regionalnog razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe te nakon provedbe, a detaljniji postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnog razvoja uređuje se Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015) u skladu s kojim se provodi i postupak vrednovanja Plana razvoja Varaždinske županije. Provedba postupka vrednovanja akta strateškog planiranja obveza je propisana i Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine 123/2017).

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade Plana razvoja, a završava prije njegovog usvajanja. Izradu prethodnog vrednovanja strateškog akta pokreće nositelj izrade a provodi ga nezavisno stručno tijelo. Svrha prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete strateškog akta, a time i kvalitete cjelokupnog procesa programiranja. Prethodno vrednovanje osigurava da Plan razvoja Varaždinske županije bude ocijenjen na temelju osnovnih kriterija utvrđenih u trenutno važećim propisima koji definiraju sustav vrednovanja.

Vrednovanje tijekom provedbe, druga je faza vrednovanja koja se provodi tijekom provedbe strateškog akta, a pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde eventualne nedostatke u provedbi i poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove izmjene.

Posljednja faza vrednovanja je vrednovanje nakon provedbe i ono se provodi po završetku provedbe strateškog akta. U toj se fazi sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj strategije, odnosno daje neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe Plana razvoja Varaždinske županije.

Vrednovanje tijekom izrade strateškog akta usmjereno je na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala kako bi se relevantnim dionicima pružila prethodna prosudba o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl.

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade strateškog akta te se prema tim fazama izrađuju i izvješća o vrednovanju:

- 1. privremeno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade strateškog akta
- 2. privremeno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade strateškog akta
- konačno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom strateškog akta

Prethodno vrednovanje tijekom izrade pomaže kako bi se osiguralo da je planski dokument u što većoj mjeri relevantna i koherentan, a zaključci vrednovanja integriraju se u planski dokument. Vrednovanje tijekom izrade pruža potrebnu osnovu za praćenje provedbe i buduće vrednovanje, na način da osigurava oblikovanje jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva.

Svrha izrade Izvješća o vrednovanju je sumirati rezultate cijelog postupka vrednovanja koje se provelo tijekom izrade odnosno svake od faza vrednovanja Plana razvoja Varaždinske županije.

Završni izvještaj o vrednovanju Strategije obuhvaća sljedeće cjeline:

- sažetak,
- uvod,
- kontekst vrednovanja
- metodološki pristup
- opis planskog dokumenta, mjera i proračuna
- odgovori na evaluacijska pitanja
- zaključci i preporuke

Struktura Izvještaja definirana je i preuzeta iz Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015).

3. KONTEKST VREDNOVANJA

Varaždinska županija na svom području obuhvaća 22 prostorno povezane općine i 6 grada, te je upravno, kulturno, gospodarsko i obrazovno središte Županije je grad Varaždin. Kako bi unaprijedila kvalitetu života svojih stanovnika te osigurala ravnomjeran razvoj svojih sastavnica, Varaždinska županija je u svibnju 2020. godine pristupila izradi Plana razvoja, temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 118/18), Zakona o strateškom planiranju i upravljanju razvojem Republike Hrvatske te temeljem Odluke o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine (Klasa: 302-01/20-01/3, Urbroj: 2186/1-01/1-20-7). Plan razvoja Varaždinske županije je planski dokument politike regionalnog razvoja koji se donosi za sedmogodišnje razdoblje u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike Europske unije. Polazište za izradu Plana razvoja su nacionalni razvojni dokumenti i prostorni planovi, a planski dokument usklađen je s planskim dokumentima politike regionalnog razvoja više razine.

Cilj izrade i provedbe Plana razvoja je pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Varaždinske županije, u skladu s načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima županije omogućiti jačanje konkurentnosti i realizaciju razvojnih potencijala.

U skladu s odredbama Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od značaja za područne (regionalne) samouprave, Plan razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine sadrži:

- srednjoročnu viziju razvoja Varaždinske županije, usklađenu s vizijom razvoja utvrđenom u hijerarhijski nadređenom/im aktima strateškog planiranja (NRS 2030.),
- opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala,
- prioritete javne politike u srednjoročnom razdoblju s opisom, utvrđene prema odabranim strateškim ciljevima iz NRS 2030. ,
- popis posebnih ciljeva s opisom načina doprinosa ostvarenju pojedinog strateškog cilja iz NRS 2030.
- popis pokazatelja ishoda, odabranih iz Biblioteke pokazatelja, utvrđen prema pojedinom posebnom cilju regionalnog plana razvoja, s definiranim početnim i ciljnim vrijednostima svakog odabranog pokazatelja za cijelo razdoblje važenja Plana razvoja,
- popis mjera s najvećim procijenjenim doprinosom ostvarenju pojedinog posebnog cilja,
- terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja za JP(R)S,
- indikativni financijski okvir za provedbu posebnih ciljeva,
- opis primjene načela partnerstva, odnosno uključivanja glavnih dionika u postupak provedbe i odlučivanja,
- okvir za praćenje i vrednovanje.

Plan razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine izradio je regionalni koordinator - Javna ustanova za regionalni razvoj Varaždinske županije, u suradnji s tijelom županijske uprave nadležnim za poslove regionalnog razvoja. U izradi Plana razvoja sudjelovala je Radna skupina koja je uključivala predstavnike županijskih upravnih odjela te ustanova i organizacija čiji je vlasnik i osnivač Varaždinska županija, a koje su svojim stručnim mišljenjima pridonijele relevantnosti i kvaliteti planskog dokumenta.

U rujnu 2022. godine provedena je Ocjena o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine te je pribavljeno Mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (Klasa: 351-03/22-01/1495, Urbroj: 517-05-1-1-22-4) u kojem se navodi kako za Plan razvoja nije potrebno provesti postupak ocjene odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš, budući da se Planom ne planiraju zahvati koji podliježu predmetnom postupku.

Odlukom o osnivanju i imenovanju članova tematskih radnih skupina formirano je 6 tematskih radnih skupina (gospodarstvo, infrastruktura i prostorno uređenje, obrazovanje i sport, turizam i kultura, zdravstvo i socijalna skrb, poljoprivreda i zaštita okoliša), sastavljenih od stručnjaka sa specifičnim znanjima u pojedinom području. Tematske radne skupine sastale su se u prosjeku 3 puta, a posebice su aktivno sudjelovale u izradi Analize stanja, formiranju strateškog okvira te definiranju razvojnih projekata.

U listopadu 2022. godine, na temelju Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15) te na temelju članka 60. stavka 1. točke 32 Statuta Varaždinske županije, donesena je Odluka o osnivanju Partnerskog vijeća (Klasa: 302-02/20-01/05, Urbroj: 2186/1-02/1-22-24) kojom je formirana savjetodavna skupina za pripremu i praćenje provedbe Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Partnersko vijeće čine 32 predstavnika javnog, civilnog i privatnog sektora.

Nadalje, na temelju Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/1174) i Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/19) Varaždinska županija donijela je Odluku o početku vrednovanja Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje 2021.-2027. godine te je formirala Odbor za vrednovanje sukladno odredbama članka 10. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019). U studenom 2022. godine, postupak vrednovanja povjeren je neovisnim evaluatorima (dalje: Tim za vrednovanje) iz poduzeća MARA d.o.o. sukladno Odluci o osnivanju Tima za prethodno vrednovanje Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Na temelju Pravilnika o provedbi vrednovanja (NN 66/19) Tim za prethodno vrednovanje u postupku izrade Plana razvoja izradio je:

- 1. privremeno izvješće

Vrednovanje za potrebe izrade 1. privremenog izvješća provelo se na nacrtu cjelovite Analize stanja dostavljenoj 11. listopada 2022. od strane Varaždinske županije. Prethodnim vrednovanjem nastojala se pružiti procjena kompletnosti osnovne i SWOT analize koje trebaju obuhvatiti kvantitativne i kvalitativne podatke o trenutnom stanju na području koje je obuhvaćeno analizom te definirati i identificirati potrebe, potencijale i prednosti. Osnovni kriteriji prema kojima je ocjenjena prva faza izrade Plana razvoja bili su relevantnost, koherentnost, dosljednost i jasnoća.

- 2. privremeno izvješće

Provedenim vrednovanjem strateškog okvira za potrebe izrade 2. privremenog izvješća nastojalo se utvrditi jesu li ciljevi i prioriteti Plana razvoja Varaždinske županije jasni i utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi opravdani u odnosu na potrebe, provjeriti unutarnju i vanjsku usklađenost Plana razvoja, odnosno logiku strategije, utvrditi se jesu li

odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani, je li akt strateškog planiranja u skladu s relevantnim nacionalnim dokumentima te jesu li mjere, ciljevi i prioriteti jasno povezani u odnosu na viziju politike. Vrednovanje strateškog okvira provedeno je na dokumentu primljenom 22.12.2022.

U veljači 2023. godine Tim za vrednovanje analizirao je cjeloviti Plan razvoja Varaždinske županije na kojem se temelji Završni izvještaj o prethodnom vrednovanju.

4. METODOLOŠKI PRISTUP

Metodologija korištena za vrednovanje tijekom izrade Plana razvoja Varaždinske županije i izradu Završnog izvještaja u skladu je s propisima Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (Narodne novine, 121/2015) i Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (Narodne novine, 66/2019).

Vrednovanje tijekom izrade je usmjereno prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl. Sukladno Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja, postupak vrednovanja temelji se na jasno definiranim standardima što uključuje:

- organiziranje vrednovanja na način da ispunjavaju svoju svrhu – treba jasno definirati tko je odgovoran za upravljanje aktivnostima vrednovanja, proporcionalno rasporediti ljudske i financijske resurse te odrediti procedure za dionike uključene u provedbu kao i širenje i korištenje rezultata vrednovanja
- planiranje vrednovanja na transparentan način kako bi rezultati vrednovanja bili dostupni na vrijeme – treba pripremiti program vrednovanja u konzultaciji s relevantnim dionicima, periodično vrednovati sve aktivnosti u skladu s dodijeljenim sredstvima i očekivanim učinkom, a trajanje postupka vrednovanja treba omogućiti da se rezultati vrednovanja pravovremeno integriraju u odluke vezane za formiranje i izmjenu aktivnosti
- osiguravanje ciljeva vrednovanja te primjerenih metoda i sredstava za upravljanje procesom vrednovanja i dobivenim rezultatima – treba ustrojiti upravljačku skupinu za svako vrednovanje koja bi davala savjete vezane za opis posla, pružala potporu prilikom realizacije vrednovanja te sudjelovala u ocjenjivanju kvalitete vrednovanja
- omogućavanje pouzdanih i jasnih rezultata vrednovanja – rezultati se trebaju potkrijepiti čvrstim dokazima i detaljnom analizom, osobe koje sudjeluju u aktivnostima vrednovanja moraju se pridržavati pravila i načela vezanih uz sukob interesa, izvršitelji vrednovanja moraju imati slobodu da dobivene rezultate prezentiraju samostalno bez ikakvih nagodbi ili ometanja.

Postupak ocjene Plana razvoja Varaždinske županije u fazi vrednovanja tijekom izrade uključivao je:

1. tehničku provjeru dokumenta sukladno Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18), Uredbom o smjernicama za izradu akta strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne samouprave te Priručnikom o strateškom planiranju, verzija 3.0., svibanj 2020.
2. provjeru metodološke i sadržajne relevantnosti, koherentnosti i efektivnosti u skladu s osnovnim i dodatnim kriterijima sukladno Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15).

Sve faze vrednovanja temelje se na načelima točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti i transparentnost.

Ocjena Plana razvoja Varaždinske županije u fazi prethodnog vrednovanja provodi se uz pomoć sljedećih obaveznih kriterija vrednovanja:

- važnost (relevantnost) kojom se provjerava jesu li ciljevi i prioriteti akta strateškog planiranja utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi opravdani u odnosu na potrebe,
- djelotvornost (efektivnost) kojom se uspoređuje što je ostvareno u odnosu na planirano odnosno do koje mjere su ciljevi ostvareni te do koje mjere se očekuje da će se ostvariti,
- usklađenost (koherentnost) podrazumijeva da se uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost akta strateškog planiranja, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani, je li akt strateškog planiranja u skladu s relevantnim nacionalnim dokumentima. Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva akta strateškog planiranja s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva akta strateškog planiranja. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Uz navedene obavezne kriterije u procesu prethodnog vrednovanja korišteni su sljedeći kriteriji:

- dosljednost (konzistentnost) koji se odnosi na jasnoću i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike
- komplementarnost, odnosno mjera u kojoj intervencija podržava druge javne politike
- jednakost, odnosno do je mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

Plan razvoja Varaždinske županije vrednovan je uz uvažavanje osnovnih i dodatnih kriterija vrednovanja i evaluacijskih pitanja kako slijedi:

1. Ocjena analize stanja

Osnovni kriteriji koji su korišteni prilikom vrednovanja ovog dijela Plana razvoja bili su važnost (relevantnost) te dodatni kriterij – jasnoća.

Prilikom ocjene osnovne analize stanja, vrednovanje se provodilo korištenjem sljedećih evaluacijskih pitanja:

- Je li analiza iscrpna i dovršena ?

- Je li uključena analiza kako urbanog tako i ruralnog dijela zadanog područja (naselja)?
- Prepoznaje li analiza stanja ključna uska grla razvoja u svakom od relevantnih sektora?
- Je li analiza temeljena na pouzdanim, recentnim podacima te da li su podaci odgovarajuće prezentirani?
- Jesu li pokrivena sva relevantna područja analize s odgovarajućom razinom detalja?
- Je li moguće analizu stanja nadopuniti dodatnim nalazima?

2. Ocjena SWOT analize

Osnovni kriteriji koji su korišteni prilikom vrednovanja ovog dijela Plana razvoja bili su važnost (relevantnost) te koherentnost (usklađenost).

Prilikom ocjene osnovne analize stanja, vrednovanje se provodilo korištenjem sljedećih evaluacijskih pitanja:

- Proizlazi li SWOT analiza iz analize stanja?
- Identificira li SWOT analiza ključne potencijale za lokalni i regionalni razvoj?
- Je li moguće SWOT nadopuniti dodatnim ključnim elementima?
- Jesu li identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje ispravno raspoređene u odgovarajuće skupine nalaza?
- Postoje li proturječni nalazi prema područjima SWOT analize?

3. Ocjena strategije

Prilikom procjene relevantnosti strategije procjena se provodila uz pomoć evaluacijskih pitanja iz području relevantnosti, djelotvornosti, dosljednosti, jednakosti i komplementarnosti.

- Je li način na koji su ciljevi, prioriteti i mjere strukturirani u skladu s potrebama i mogućnostima Županije?
- Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim snagama i slabostima prepoznatim u SWOT analizi?
- Hoće li provedba razvojnih instrumenata i isporučevina rezultirati željenom promjenom?
- Jesu li mjere definirane na odgovarajući način? Jesu li pokazatelji relevantni i realistični?
- Do koje mjere se očekuje da će se ciljevi ostvariti?
- Do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.?

4. Ocjena vizije

Ocjena strategije provodila se uz pomoć evaluacijskih pitanja u područjima relevantnosti (važnosti), djelotvornosti i unutarnje usklađenosti. Prilikom procjene kvalitete odabranih ciljeva, prioriteta i mjera, koristila su se prethodno definirana evaluacijska pitanja.

- Je li definirana vizija relevantna i usklađena?
- Je li definirana vizija jasno formulirana?
- Do koje mjere se očekuje da će se vizija ostvariti?

5. Ocjena vanjske usklađenosti

Ocjena vanjske usklađenosti (koherentnost) provodi se na temelju sljedećih evaluacijskih pitanja:

- Jesu li odabrani ciljevi usklađeni sa sektorskim županijskim strategijama?
- Jesu li odabrani ciljevi usklađeni sa sektorskim nacionalnim strategijama?
- Jesu li odabrani ciljevi usklađeni sa europskim i drugim relevantnim strategijama

6. Ocjena unutarnje usklađenosti

Procjena unutarnje koherentnosti provodi se uz pomoć sljedećih evaluacijskih pitanja:

- Da li strategija proizlazi iz analize stanja?
- Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim snagama i slabostima prepoznatim u SWOT analizi?
- Jesu li ciljevi komplementarni? Ima li preklapanja među njima?
- Jesu li prioriteti i mjere jasno razgraničeni, te da li postoji sinergija između ciljeva te između prioriteta i mjera?
- Da li je razvidno da realizacija pojedinog prioriteta ili mjere dovodi u pitanje uspješnu realizaciju drugog prioriteta ili mjere?

5. OPIS PLANA RAZVOJA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Zakonodavni okvir za izradu Plana razvoja čine Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17), Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18), Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18), Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/19), Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/19), Priručnik o strateškom planiranju i Dodatak Priručniku (svibanj 2020.) te Upute za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave.

Plan razvoja Varaždinske županije sastoji se od tri osnovne cjeline; analize stanja i strateškog te provedbenog okvira.

Analizom stanja istaknuti su osnovne teritorijalne potrebe i potencijali društva, gospodarstva, stanja u prostoru i okolišu te upravljanja razvojem. Primarni izazov su negativne demografske promjene čiji se negativni učinci prelijevaju na ostale sektore i tako usporavaju razvoj javnog i privatnog sektora. Tijekom proteklih godina istaknut je trend starenja stanovništva, a time i porast potreba za zdravstvenim i socijalnim uslugama u lokalnim zajednicama koje bi pridonijele dostojanstvenom i aktivnom starenju te smanjenju institucionalizacije starijih i nemoćnih osoba. Osnaživanje kapaciteta zdravstvenih ustanova jedan je od razvojnih prioriteta Varaždinske županije koji će krajem razdoblja provedbe rezultirati sveobuhvatnim zdravstvenim uslugama temeljenim na modernoj dijagnostičkoj tehnologiji i stručnom kadru. Kvaliteta liječenja i preventivni programi postat će sve važniji, s obzirom na činjenicu da u Varaždinskoj županiji umire najveći broj ljudi od bolesti cirkularnog sustava.

Također, prioritet Županije je i ulaganje u cjeloživotno obrazovanje (posebice u razvoj programa i opremanje novim tehnologijama) i rad s darovitim učenicima u okviru Centara izvrsnosti.

Uzevši u obzir sve veće potrebe i interese građana za aktivnim življenjem, potrebno je dodatno ulaganje u sportske organizacije i zdravstveno usmjerene aktivnosti u školama. Prepreka provedbi sportskih programa je nedostatak financijskih sredstava te kvalificiranog stručnog i upravljačkog kadra.

Gospodarstvo Varaždinske županije je dobro razvijeno, unatoč nedostatku kvalificiranog kadra kao posljedica neusklađenosti obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada. Potrebe za daljnjim razvojem uključuju unaprjeđenje suradnje gospodarstvenike i znanstveno-istraživačkih centara, razvoj inovacija, unaprjeđenje produktivnosti uz pomoć digitalnih tehnologija te je izuzetno potrebno daljnje ulaganje u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije, čime se ostvaruju uštede za daljnji gospodarski razvoj i rast. Poljoprivreda i turizam postaju sve snažnije gospodarske grane u kojima je neophodno ulaganje, prije svega u ljudske kapacitete. U razvoju navedenih grana potrebno poticati sinergiju i integraciju turizma s poljoprivredom, ekologijom, zdravstvom i kulturom kako bi povećali multi sektorski učinci te multiplicirali učinci u lokalnoj zajednici. Nezaobilazno je spomenuti potrebu za ulaganje u čist okoliš, održivi promet i javne prijevoz kao bi se osigurala veća sigurnost građana i povezanost svih dijelova Županije. Priroda i prirodni resursi Varaždinske županije narušeni su divljim odlagalištima, nebrigom vlasnika o održavanju u uređenju

zaštićenih dijelova prirode, erozijom tla, nerazvijenim sustavom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u industrijskom sektoru, što je sve posljedica neznanja i nedovoljno razvijene svijesti stanovništva o potrebama i načinima zaštite prirode i okoliša. Predviđena je uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i saniranje kontaminiranih površina.

Okoliš je također ugrožen klimatskim promjenama koje je potrebno ublažiti ulaganjem u nisko ugljičnu infrastrukturu, obnovljive izvore energije, kružno gospodarstvo i dr., a budući da su klimatske promjene već prisutne, potrebno je ulagati i u infrastrukturu za koordinirano spašavanje uslijed klimatski-uzrokovanim i ostalim katastrofama.

Provedba Plana razvoja zahtjeva daljnja ulaganja u unaprjeđenje znanja za upravljanje razvojem i iskustava JLS-a i javnopravnih tijela za prijavu projekata za financiranje EU fondovima. Također, potrebno je unaprijediti produktivnost ulaganjem digitalne sustave i tehnologije koji će omogućiti bolju podatkovnu povezanost i automatizaciju procesa.

Na identificirane izazove i potencijale Varaždinska županije je u participativnom procesu suradnje s građanima, odlučila razvoj usmjeriti u 3 prioriteta: Pametna županija, Zelena županija i Zdrava županija. Pametna županija podrazumijeva razvoj gospodarstva, turizma, kulture, obrazovanja te jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem. Zelena županija nastoji potaknuti razvoj poljoprivrede, zaštitu prirode i okoliša, energetska učinkovitost, obnovljive izvore energije, prilagodbu na klimatske promjene te infrastrukture za mobilnost. Zdrava županija podrazumijeva razvoj zdravstva, socijalne skrbi, sporta, demografije, obitelji mlade.

Strateški okvir razvoja Varaždinske županije temelji se na sljedećim strateškim prioritetima, posebnim ciljevima i pokazateljima:

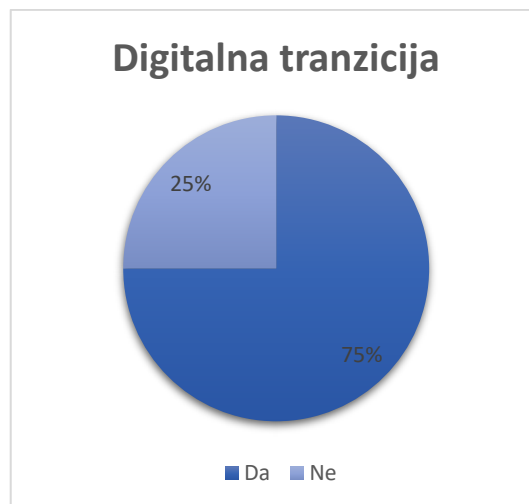
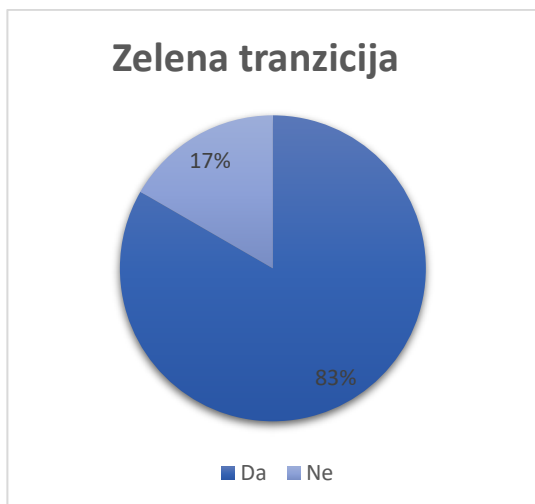
Tablica 1. Osnovna logička struktura Plana razvoja Varaždinske županije 2021.-2027.

Vizija	Prioritetno područje	Posebni ciljevi	Pokazatelji ishoda
<i>Varaždinska županija je pametna i kreativna regija snažnog gospodarstva koja osigurava obrazovanje dostupno svima, te čuva i njeguje svoju baštinu, zelena i održiva regija koja osigurava zdrav okoliš i hranu te</i>	SMART (PAMETNA i KREATIVNA ŽUPANIJA)	PC 1. PAMETAN I ODRŽIV GOSPODARSKI RAST	OI.02.1.31 Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih OI.02.1.32 Ostvareni prihodi u području "Prerađivačka industrija" (prema NKD-u 2007.) OI.02.4.31 Broj aktivnih pravnih osoba
		PC 2. RAZVOJ FUNKCIONALNE I ODRŽIVE TURISTIČKE REGIJE	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima

<p><i>energetsku sigurnost, zdrava, aktivna i uključiva regija koja brine za dobrobit svojih stanovnika.</i></p>		PC 3. RAZVOJ I POVEĆANJE DOSTUPNOSTI KULTURE I KULTURNO-UMJETNIČKIH SADRŽAJA - KULTURA DOSTUPNA SVIMA	OI.02.8.48. Rashodi za kulturu JLP(S) po stanovniku
		PC 4. UNAPRJEĐENJE I MODERNIZACIJA SUSTAVA ODGOJA I OBRAZOVANJA	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku OI.02.4.15 Ostvarenje tercijarnog obrazovanja (postotak ukupnog stanovništva) OI.02.2.57 udio stanovništva dobi 25-64 godina uključeno u programe cjeloživotnog obrazovanja/učenja
		PC 5. UČINKOVITO UPRAVLJANJE RAZVOJEM	OI.02.14.54 Ukupni proračunski prihodi poslovanja JLP(R)S, po stanovniku OI.02.14.55 Ugovorena sredstva fondova EU u BDP-u županije, %
		PC 6. RAZVOJ I POVEĆANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	OI.02.12.10 Područje pod ekološkom poljoprivredom OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača
	ZELENA (I ODRŽIVA) ŽUPANIJA	PC 7. ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA TE SMANJENJE UTJECAJA KLIMATSKIH PROMJENA	OI.02.6.63 Investicije u zaštitu okoliša OI.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge
		PC 8. JAČANJE OTPORNOSTI NA RIZIKE OD KATASTROFA I POVEĆANJE SIGURNOSTI STANOVNIŠTVA	OI.02.10.34 Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku

		PC 9. UNAPRJEĐENJE OSNOVNE REGIONALNE I LOKALNE INFRASTRUKTURE TE ORGANIZACIJE PROMETNIH SUSTAVA	<p>OI.02.6.35 Stanovništvo priključeno na javnu vodoopskrbu</p> <p>OI.02.11.44 Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon</p> <p>OI.02.11.14. Duljina ostalih cesta prema kategorijama cesta</p> <p>OI.02.7.05 Kućanstva sa širokopojasnim pristupom</p>
		PC 10. RAZVOJ MODERNOG ZDRAVSTVENOG SUSTAVA I PROMICANJE ZDRAVOG ŽIVOTA	<p>OI.02.5.18. broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika</p> <p>OI.02.5.04. gustoća liječnika (na 10000 stanovnika)</p> <p>OI.02.05.48 Rashodi za sport JLRPS, po stanovniku</p>
	ZDRAVA (AKTIVNA I UKLJUČIVA ŽUPANIJA)	PC 11. PROMICANJE SOCIJALNOG BLAGOSTANJA (I DOSTOJANSTVENOG STARENJA)	<p>OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLRPS po stanovniku</p> <p>OI.02.3.70 Broj domova za starije</p>
		PC 12. STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA, MLADE I OBITELJ	<p>OI.02.13.29 Broj aktivnih udruga na području županije</p> <p>OI.02.3.02 Postotak stanovništva od 0 do 14 godina u ukupnom stanovništvu</p>

Broj posebnih ciljeva koji pridonose provedbi zelene i digitalne tranzicije:

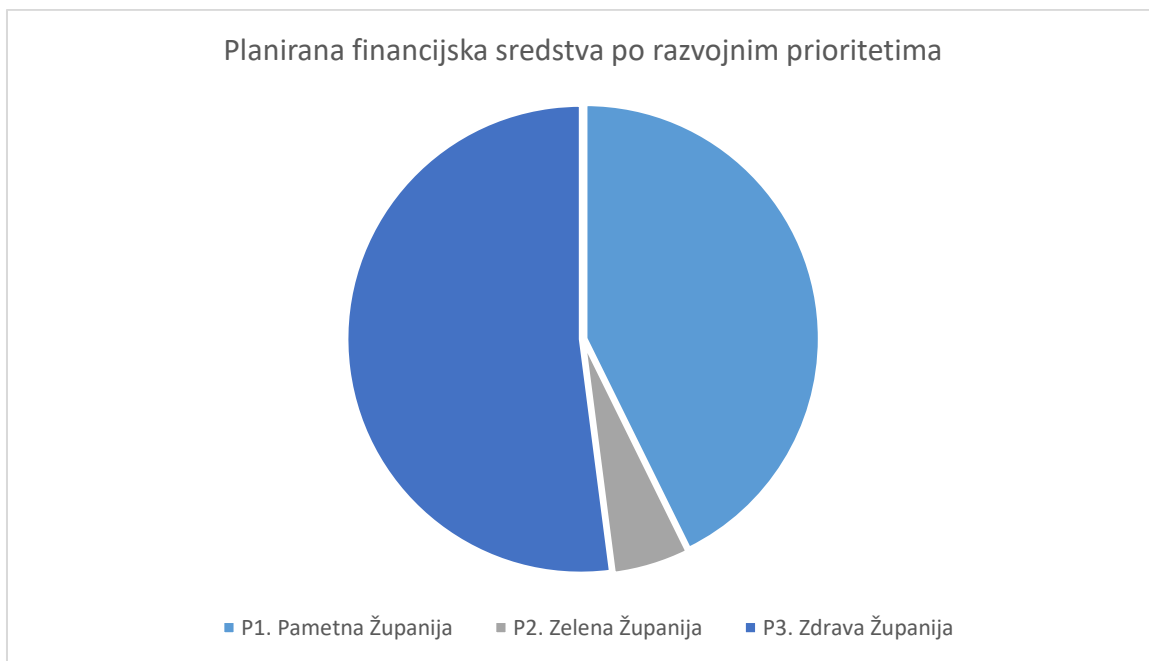

Slike 1 i 2. Doprinos posebnih ciljeva zelenoj i digitalnoj tranziciji

Posebni ciljevi provest će se uz pomoć definiranih mjera te uz pomoć 19 projekata od strateškog značaja:

1. Razvoj integriranog prijevoza putnika i intermodalnog prijevoza tereta na području regije Sjeverna Hrvatska
2. Geotermalni izvor „Lunjkovec“
3. Ulaganje u Opću bolnicu Varaždin – Izgradnja zgrade centralnog operativnog bloka
4. Ulaganje u Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice
5. Regionalni centar za civilnu zaštitu, zaštitu i spašavanje
6. Rekonstrukcija i obnova kompleksa dvorca i Arboretuma Opeka u Marčanu
7. Aquae iasae – termalna voda – tisućljetni izvor zdravlja
8. Ulaganja u obnovu dvorca i parka Šaulovec
9. Zagorska brza cesta
10. Podravska brza cesta
11. Izmještanje državne ceste D2 iz područja Općine Petrijanec i Sračinec – izgradnja zamjenskog pravca
12. Modernizacija pruge Čakovec-Varaždin-Lepoglava-Zagreb i izgradnja Lepoglavske spojnice
13. Zaštita od poplava na slivu Bednje
14. Zaštita od poplava na slivu Plitvice
15. Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracija - Ludbreg, Novi Marof, Ivanec, Lepoglava, Veliki Bukovec
16. Ulaganje u visoko obrazovanje – Sveučilišni kampus Varaždin – faza 2
17. Ulaganje u visoko obrazovanje – Sveučilište sjever
18. Tehnološki park Varaždin
19. Kamp i kupalište Cestica

Ukupna sredstva potrebna za realizaciju cjelokupnog Plana razvoja iznose 159.711.473,01 EUR.

Slika 2. Planirana financijska sredstva po razvojnim prioritetima

Tijekom postupka izrade osigurana je usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom RH do 2030. godine, Nacionalnim planom oporavka i otpornosti, svim ostalim programskim dokumentima za financijsko razdoblje Europske unije 2021. – 2027. kao i s glavnim nacionalnim sektorskim strategijama te Županijskim prostornim planom i drugim planskim aktima Varaždinske županije i jedinica lokalne samouprave. Također, strateški okvir oblikovan je tako da pridonosi postizanju ciljevima Održivog razvoja UN-a (SDG).

6. ODGOVORI NA EVALUACIJSKA PITANJA

6.1. OCJENA ANALIZE STANJA

- Je li analiza iscrpna i dovršena ?
- Je li uključena analiza kako urbanog tako i ruralnog dijela zadanog područja (naselja)?
- Prepoznaje li analiza stanja ključna uska grla razvoja u svakom od relevantnih sektora?
- Je li analiza temeljena na pouzdanim, recentnim podacima te da li su podaci odgovarajuće prezentirani?
- Jesu li pokrivena sva relevantna područja analize s odgovarajućom razinom detalja?
- Je li moguće analizu stanja nadopuniti dodatnim nalazima?

Analiza stanja opisuje područje Varaždinske županije koja se sastoji od 6 gradova (grad Varaždin, grad Ludbreg, grad Novi Marof, grad Varaždinske Toplice) i 22 općine (općina Bednja, općina Beretinec, općina Breznica, općina Breznički Hum, općina Cestica, općina Donja Voća, općina Martijanec, općina Gornji Knežinec, općina Jalžabet, općina Klenovnik, općina Ljubeščica, općina Mali Bukovec, općina Maruševac, općina Petrijanec, općina Sračinec, općina Sveti Đurđ, općina Sveti Ilija, općina Trnovec Bartolovečki, općina Veliki Bukovec, općina Vidovec, općina Vinica, općina Visoko).

Analiza stanja izrađena je vrlo kvalitetno i daje detaljnu sliku Varaždinske županije, opisano u četiri tematske cjeline: društvo, gospodarstvo, urbano okruženje i upravljanje razvojem. Ona uključuje definiciju obuhvata, kvantitativne i kvalitativne podatke i informacije iz pouzdanih izvora na europskoj (Europska komisija) nacionalnoj razini (npr. DZS, ministarstva i javne agencije itd.), županijskoj i lokalnoj razini. Podaci navedeni u nacrtu Analize stanja su pouzdani i relevantni. Kod provedbe procjene stanja uzeti su u obzir analize i zaključci fokus grupa, prethodnih istraživanja, strateška izvješća, projekti u provedbi i drugi službeni dokumenti.

Istraživanje za analizu trenutnog stanja Varaždinske županija provedena je u intenzivnoj suradnji s Partnerskim vijećem i Radnim skupinama (gospodarstvo, infrastrukturu i prostorno uređenje, obrazovanje i sport, poljoprivredu i zaštitu okoliša, turizam i kulturu, zdravstvo i socijalnu skrb). Partnerstvo i participativni pristup pri izradi Analize stanja pridonijelo je prepoznavanju zajedničkih razvojnih prioriteta različitih dionika, stvaranju mogućnosti za poticanje i ubrzanje društveno-gospodarskog razvoja i uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba različitih kategorija dionika regionalnog razvoja.

U Analizu stanja uključeno je dovoljno vizualnih prikaza rezultata analize podataka, a posebno je potrebno pohvaliti korištenje prikaza trendova kroz proteklih nekoliko godina što daje mogućnost predviđanja kretanja pojedine pojave te ujedno rangiranja slabosti i snaga po prioritetima. Uložen je dodatni trud i u izradu usporedbe pojedinih lokalnih i nacionalnih pokazatelja. Gdje je moguće, preporučuje se rezultate analize usporediti i s prosjekom Europske unije u tablicama ili tekstu.

Vrednovanje Analize stanja bio je predmet 1. faze vrednovanja tijekom provedbe, tijekom kojeg je Tim za vrednovanje dostavio komentare i preporuke koje je potrebno usvojiti. Izrađivač Plana razvoja uvažio je sve preporuke, stoga Tim za vrednovanje ocjenjuje Analizu stanja pravilno izrađenom, relevantnom i jasnom.

6.2. OCJENA SWOT ANALIZE

- Proizlazi li SWOT analiza iz analize stanja?
- Identificira li SWOT analiza ključne potencijale za lokalni razvoj?
- Je li moguće SWOT nadopuniti dodatnim ključnim elementima?
- Jesu li identificirane snage, slabosti, prilike i prijetnje ispravno raspoređene u odgovarajuće skupine nalaza?
- Postoje li proturječni nalazi prema područjima SWOT analize?

U Prilogu 2. Analiza stanja, SWOT analiza razrađena je u 9 tablica koje prikazuju sljedeće tematske cjeline: Obrazovanje, Zdravstvena zaštita i civilno društvo, Sport, Gospodarstvo, Poljoprivreda, Turizam, Kultura, Infrastruktura i prostorno uređenje te Zaštita okoliša. U dokumentu Plan razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine izrađivač je sažeo nalaze u 4 tablice/tematska područja.

Snage i slabosti definirani su kao zaključci Analize stanja koji su u potpunosti opravdani raspoloživim dokazima. Identificirani nalazi jasno su raspoređeni u odgovarajuće skupine te ne postoje proturječni nalazi prema područjima SWOT analize.

Vrednovanje SWOT analize bio je predmet prve faze vrednovanja tijekom provedbe, tijekom kojeg je Tim za vrednovanje dostavio komentare i preporuke koje je izrađivač Plana razvoja uvažio, stoga Tim za vrednovanje ocjenjuje SWOT analizu pravilno izrađenom, koherentnom, relevantnom i jasnom.

6.3. OCJENA STRATEGIJE

- Je li način na koji su ciljevi, prioriteta i mjere strukturirani u skladu s potrebama i mogućnostima Varaždinske županije?
- Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim snagama i slabostima prepoznatim u SWOT analizi?
- Hoće li provedba razvojnih instrumenata i isporučevina rezultirati željenom promjenom?
- Jesu li mjere definirane na odgovarajući način? Jesu li pokazatelji relevantni i realistični?

Plan razvoja temelji na 3 razvojnih prioriteta koji su jasno opisani, utemeljeni na izazovima i povezani s ciljevima i vizijom razvoja Varaždinske županije. Posebni ciljevima se ostvaruju strateški prioriteta iz planskog dokumenta. Ciljevi su opisani na odgovarajući način te uključuju sljedeće informacije o pojedinom cilju: svrha i izazov (relevantnost), obrazloženje, popis mjera i aktivnosti te popis pokazatelja učinka.

Posebni ciljevi Plana razvoja glase:

- Pametna županija
 - o Posebni cilj 1. Pametan i održiv gospodarski rast
 - o Posebni cilj 2. Razvoj funkcionalne i održive turističke regije
 - o Posebni cilj 3. Razvoj i povećanje dostupnosti kulture i kulturno-umjetničkih sadržaja
 - o Posebni cilj 4. Unaprjeđenje i modernizacija sustava odgoja i obrazovanja
 - o Posebni cilj 5. Učinkovito upravljanje razvojem
- Zelena županija
 - o Posebni cilj 6. Razvoj i povećanje poljoprivredne proizvodnje
 - o Posebni cilj 7. Zaštita prirode i okoliša te smanjenje utjecaja klimatskih promjena
 - o Posebni cilj 8. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i povećanje sigurnosti stanovništva
 - o Posebni cilj 9. Unaprjeđenje osnovne regionalne i lokalne infrastrukture te organizacija prometnih sustava
- Zdrava županija
 - o Posebni cilj 10. Razvoj modernog zdravstvenih sustava i promicanje zdravog života
 - o Posebni cilj 11. Promicanje socijalnog blagostanja i dostojanstvenog starenja
 - o Posebni cilj 12. Stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, mlade i obitelji

Posebni ciljevi jasno su i pravilno postavljeni i logično proizlaze iz SWOT analize, čime se osigurava strateška relevantnost strateškog planskog dokumenta. Osim što su ciljevi definirani tako da izravno pridonose rješavanju izazova Varaždinske županije, strateški okvir oblikovan je uz primjenu multisektorskog i policentričnog pristupa teritorijalnom razvoju, što je posebno naglašeno u ostvarenju strateških ciljeva koji su izravno usmjereni na infrastrukturnu povezanost (Posebni cilj 9. Unaprjeđenje osnovne regionalne i lokalne infrastrukture te organizacija prometnih sustava), a neizravno pridonose i društvenoj, okolišnoj te poduzetničkoj dimenziji razvoja. Potrebno je pohvaliti značajnu usmjerenost strategije na digitalnu (75% posebnih ciljeva) i zelenu tranziciju (83% posebnih ciljeva) te napore za unaprjeđenjem društvene uključivosti i zapošljavanju marginaliziranih skupina (Posebni cilj 11. Promicanje socijalnog blagostanja i dostojanstvenog starenja).

Za svaki posebni cilj opisan je doprinos provedbi odgovarajućeg strateškog cilja iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja (NRS 2030).

Svakom cilju pridružene su razvojne mjere i aktivnosti koje je potrebno provesti kako bi se ostvarili razvojni ciljevi. Mjera je skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškog cilja. U Planu razvoja, mjere su realistične, jasno definirane, povezane s ciljevima i pokazateljima te su međusobno komplementarne.

Aktivnosti su nizovi specifičnih i međusobno povezanih radnji u okviru projekta ili nekog drugog provedbenog mehanizma, čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnog cilja. Uzevši u obzir opseg i kapacitete Varaždinske županije, mišljenje je Tima za vrednovanje da su aktivnosti primjerne zahtjevnosti te je njihova realizacija izgledna.

Pokazatelji ishoda mjerljivi su i logički povezani s posebnim ciljevima te sadrže polaznu i ciljnu vrijednost koja im omogućava praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju ciljeva. Također, osigurana je povezanost s pokazateljima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. Izrađivač je koristio pokazatelje iz Biblioteke pokazatelja.

Projekt je niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenog razdoblja i određenih financijskih sredstava. Projekti su povezani s mjerama i ciljevima, a svaki pojedini projekt pridonosi ostvarenju određenog pokazatelja ishoda, a time i ostvarenju posebnih ciljeva. Projekata od strateškog značaja ima 20 te su različite razine obuhvata i utjecaja.

Što se tiče djelotvornosti, pohvalno je planiranje jačanja kapaciteta Županije, regionalnog koordinатора i ključnih dionika za strateško planiranje i provedbu razvojnih aktivnosti, čime će se smanjiti rizici u provedbi Plana razvoja. Značajna financijska sredstva planirana su za P1. Pametna Županija i P3. Zdrava Županija no za P2. Zelena županija iz Županijskog proračuna predviđeno je samo 8.367.087,79 EUR, što je znatno manja alokacija u odnosu na alokaciju ostalih prioriteta (za P1. predviđena je alokacija od 68.215.772,00 EUR, za P3. 83.128.813,22 EUR). Navedene niske alokacije za ovo značajno razvojno područje je prihvatljivo ukoliko se ostatak vrijednosti planira nadoknaditi iz drugih izvora (npr. EU Fondovi).

Zaključno, ocjena strategije je pozitivna.

6.3.1. OCJENA VIZIJE

- Je li definirana vizija relevantna i usklađena? Da li vizija artikulira nacionalne i regionalne aspiracije te odgovara na identificirane izazove?
- Je li definirana vizija jasno formulirana? Bi li prosječan građanin razumio izjavu o viziji i razvojnom smjeru?

Vizija razvoja je inspirativno viđenje, odnosno deklaracija kojom se definira ono što se želi postići u srednjoročnom razdoblju te služi kao jasan vodič za odabir ciljeva i postupaka djelovanja.

Kriteriji za viziju uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- Sažet i jednostavan jezik. Izjavu o viziji moraju razumjeti ključni dionici. Izjave o viziji često su napisane u sadašnjem vremenu i njima je obuhvaćeno dugoročno razdoblje.
- Precizan i razumljiv jezik. Izjava o viziji može se navesti kao dugoročni cilj ili težnja. Preciznim i razumljivim jezikom se jasno opisuje budućnost ili željeno stanje.
- Ambiciozna i uvjerljiva. Izjave o viziji pozitivne su i konkretan način mobilizacije ključnih dionika.
- Usklađenost s nacionalnim vrijednostima i načelima. Izjave o viziji su uključive i predstavljaju stvarnost i stremljenja ključnih dionika.

Vizija Varaždinske županije proizlazi iz intenzivnih javnih konzultacija i glasi: „Varaždinska županija je u 2027. godini pametna i kreativna regija snažnog gospodarstva koja osigurava obrazovanje dostupno svima, te čuva i njeguje svoju baštinu, zelena i održiva regija koja osigurava zdrav okoliš i hranu te energetske sigurnost, zdrava, aktivna i uključiva regija koja brine za dobrobit svojih stanovnika.“ Vizija bi bila jasnija da je sažeta i usredotočena samo na tri ključna razvojna područja te je potrebno uzeti u obzir i motivacijsku komponentu koja će ključne dionike i građane inspirirati da aktivno sudjeluju u razvoju Županije.

Predložena Vizija izravno odgovara osnovnim lokalnim, regionalnim i nacionalnim izazovima (negativne demografske promjene, klimatske promjene i sl.), te artikulira lokalne, nacionalne i regionalne aspiracije stoga zaključujemo kako je postoji odgovarajuća unutarnja i vanjska povezanost.

6.3.2. OCJENA VANJSKE USKLAĐENOSTI

- Jesu li odabrani ciljevi usklađeni sa sektorskim županijskim strategijama?
- Jesu li odabrani ciljevi usklađeni sa sektorskim nacionalnim strategijama?
- Jesu li odabrani ciljevi usklađeni sa europskim i drugim relevantnim strategijama?

Tim za vrednovanje provjerio je i potvrdio usklađenost sa sljedećim strateškim dokumentima više razine:

- 1) Nacionalne strategije i planovi: Nacionalna razvojne strategija RH do 2030, Strategija demografske revitalizacije Republike Hrvatske, Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalni plan za digitalnu transformaciju društva, Nacionalni plan poticanja inovacija Republike Hrvatske za razdoblje 2021.-2029., Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine, Strategija niskougličinog razvoja Republike Hrvatske do 2030., s pogledom na 2050., Strategija poljoprivrede za razdoblje od 2020. do 2030. godine, Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.-2028.
- 2) Europske strategije i planovi: Europski zeleni plan, Teritorijalna Agenda EU 2030, Novi Europski Bauhaus, Strategija Europske unije za bioraznolikost.
- 3) Plan razvoja usklađen je sa UN Ciljevima održivog razvoja (Sustainable Development Goals, SDG).

Ciljevi, mjere i projekti navedeni i objašnjeni u strateškom dokumentu jesu u skladu s navedenim relevantnim Strategijama. Zaključuje se kako je ostvarena visoka razina vanjske koherentnosti, stoga je ocjena pozitivna.

6.3.3. OCJENA UNUTARNJE USKLAĐENOSTI

- Da li strategija proizlazi iz analize stanja?
- Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim snagama i slabostima prepoznatim u SWOT analizi?
- Jesu li ciljevi komplementarni? Ima li preklapanja među njima?
- Jesu li prioriteti i mjere jasno razgraničeni, te da li postoji sinergija između ciljeva te između prioriteta i mjera?
- Da li je razvidno da realizacija pojedinog prioriteta ili mjere dovodi u pitanje uspješnu realizaciju drugog prioriteta ili mjere?

Strategija, tj. strateški okvir proizlazi iz snaga, slabosti, potencijala i prijetnji Varaždinske županije koji su opisani u Analizi stanja, a temelje se na pouzdanim podacima prikupljenim iz službenih izvora te na temelju informacija dostavljenih od strane Partnerskog vijeća i radnih skupina. Ciljevi i mjere izravno pridonose rješavanju značajnih lokalnih i županijskih izazova kao npr. pad ukupnog broja stanovnika, visok udio starog stanovništva, slaba prometna povezanost, niži stupanj razvijenosti i kvalitete života, nedostatak osnovne komunalne infrastrukture, ali su ujedno usmjerene i na iskorištavanje prepoznatih potencijala kao npr. razvoj aktivnog turizma, razvoj ekološke poljoprivrede i dr.

Ciljevi i prioriteti su komplementarni te zajedno doprinose viziji razvoja i razvojnim prioritetima: razvoju gospodarstva, povećanju kvalitete života građana te zaštiti okoliša. Ciljevi su uglavnom međusobno neovisni i moguće ih je provoditi simultano. Ciljevi se ne preklapaju na sadržajnoj razini, a sinergija ciljeva je jasno izražena.

Ocjena unutarnje koherentnosti je pozitivna.

6.4. OCJENA JEDNAKOSTI

- Jesu li učinci strateškog plana ravnomjerno raspoređeni u odnosu u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.?

U ocijeni primjene horizontalni izvršena je analiza primjene principa poštivanja jednakosti i promicanja jednakih mogućnosti za muškarce i žene, sprečavanju diskriminacije (na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije). Navedeno je naglašeno u mjeri 1.2. koja uključuje aktivnosti podrške ženskom poduzetništvu i podršku razvoju društvenog poduzetništva koje mogu generirati značajne pozitivne učinke za marginalizirane skupine. Također, predviđeno je jačanje aktivnih politika zapošljavanja i ostalih programa s posebnim fokusom na zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju i dugotrajno nezaposlenih osoba. Nadalje, pripadnici ranjivih skupina jedna su od ciljnih su skupina mjere 4.5. koja ima za cilj stvaranje razvoj cjelovite podrške obrazovnog sustava za marginalizirane i ranjive skupine učenika. U okviru navedene mjere predviđene su aktivnosti osiguranja pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika djeci i učenicima s teškoćama u razvoju, poboljšanje obrazovnih ishoda i izjednačavanje prilika za učenike romske nacionalne manjine, koje značajno pridonose promicanju jednakih mogućnosti za sve učenike u obrazovnom sustavu.

Zaključno, strateški okvir uključuje raznolike aktivnosti koje pružaju potporu ranjivim i marginaliziranim skupinama te promiču jednake mogućnosti za sve stanovnike, neovisno o spolu, rasnom ili etničkom podrijetlu, vjeri ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili seksualnoj orijentaciji.

7. ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Plan razvoja Varaždinske županije za razdoblje 2021. do 2027. udovoljava načelima i pravilima strateškog planiranja definiranim Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17) i Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave (NN 89/18) te je u skladu s NRS 2030. Plan razvoja je utemeljen na detaljnoj analizi stanja baziranoj na opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima koji ukazuju na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se Varaždinska županija suočava. Također, Plan razvoja uključuje pristup održivom razvoju Županije unutar jasno određenog vremenskog razdoblja, utvrđujući hijerarhiju ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera koji su mjerljivi za suočavanje s identificiranim izazovima. Očekivani rezultati uključeni su u sustav relevantnih pokazatelja koje će Varaždinska županija koristiti za praćenje provedbe Plana razvoja je povezan s hijerarhijski višim planskim dokumentima kojima će pridonijeti provedba vrednovanog planskog dokumenta.

Provedbom postupka prethodnog vrednovanja Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine od strane Tima za vrednovanje identificirane su mogućnosti za doradu koje su detaljno opisane u 1. i 2. Privremenom izvješću, a koje je izrađivač Plana razvoja usvojio. Slijedom navedenog, osigurana je zadovoljavajuća razina kvalitete sadržaja i integritet Plana razvoja, a preporuke koje se preporučuje primijeniti kod izrade budućih Strategija navedene su pod točkom 6. ovog Izvješća.

Zaključno, ocjena Plana razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine je pozitivna.